

Zagadnienia na egzamin poprawkowy klasa III

I - Pan Tadeusz - obowiązuje szczegółowa znajomość treści (lektura obowiązkowa)

1. wątek miłosny: Tadeusz-Telimena-Zosia (jak się wszystko zaczęło, skąd pomyłka Tadeusza, spotkania z Telimeną, rozważania Telimeny o wyborze męża, odkrycie omyłki przez Tadeusza, chęć ucieczki i próby „wykręcenia się” ze związku z Telimeną, zaręczyny z Zosią);
2. Spór o zamek - przyczyny sporu, rola Gerwazego w zaognieniu konfliktu (rozmowy z Hrabią, podżeganie szlachty itd.); przyczyny zajazdu na Soplicowo, przebieg zajazdu i jego konsekwencje dla bohaterów utworu;
3. Losy Jacka Soplicy wg. Gerwazego (ocena Jacka, ocena Stolnika, opinia o miłości Jacka i Ewy, napad Moskali na zamek i rola Jacka, zemsta na rodzice Stolników);
4. Losy Jacka Soplicy wg. niego samego (spotkania ze Stolnikiem, podłość zachowania Stolnika wobec Jacka, miłość do Ewy, los Ewy, małżeństwo Jacka, utrata szacunku otoczenia, okoliczności śmierci Stolnika, reakcja okolicznej szlachty na zabójstwo Stolnika, reakcja Rosjan na zabójstwo Stolnika; zmiana imienia i wstąpienie do zakonu; działania wojskowe Jacka, zasługi Jacka, powrót na Litwę; okoliczności śmierci Jacka, rehabilitacja);
5. charakterystyka głównych bohaterów: Tadeusz, Telimena, Zosia, Sędzia, Hrabia, Jacek
6. Typowo romantyczne cechy Jacka Soplicy.
7. Jacek Soplica jako nowy typ bohatera romantycznego,
8. Soplicowo - wygląd dworku; co świadczy o patriotyzmie mieszkańców; Soplicowo jako „centrum polszczyzny”
9. Tradycje szlacheckie opisane w utworze - zwyczaje i obyczaje
10. Pozytywne i negatywne cechy szlachty ukazane w utworze (na konkretnych przykładach z tekstu)
11. „Pan Tadeusz” jako epepeja narodowa (co to jest epepeja, jakie cechy epepei widać w utworze Mickiewicza, dlaczego przydomek „narodowa”)
12. Geneza utworu w świetle Inwokacji i Epilogu (co to jest inwokacja, kto jest jej adresatem i dlaczego, jakie przyczyny pisania podaje autor; co o życiu na emigracji pisze Mickiewicz, jaka jest sytuacja w Polsce, o czym nie chciał pisać poeta, dlaczego wybiera „kraj lat dzieciennych”, jakie ma marzenia w związku z napisanym utworem).

II - Pozytywizm

1. ramy chronologiczne w Polsce i na świecie (daty i wydarzenia) i nazwa epoki (skąd się wzięła i co oznacza); ważne wydarzenia historyczne związane z tą epoką, ważne wynalazki / odkrycia naukowe tego okresu
2. hasła pozytywizmu polskiego: praca organiczna, praca u podstaw i od podstaw, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet
3. nowe lektury pozytywistyczne - znajomość treści i ich wymowy (realizacja haseł pozytywistycznych wg nowel): H. Sienkiewicz, *Janko Muzykant*, E. Orzeszkowa *Dobra Pani*, B. Prus *Antek*; M. Konopnicka *Mendel Gdański*, *Miłosierdzie gminy*

III - Lalka - obowiązuje szczegółowa znajomość treści (lektura obowiązkowa)

1. Interpretacja tytułu utworu (jaki miał być pierwotny tytuł i dlaczego, skąd Prus „wziął” obecny tytuł; jak można interpretować ten tytuł)
2. „Lalka” jako powieść realistyczna (jakie są cechy powieści realistycznej, które z tych cech są widoczne w powieści Prusa - na konkretnych przykładach);
3. Losy Stanisława Wokulskiego (relacje z ojcem, praca u Hopfera i nauka, relacje z innymi subiektami oraz z klientami, maszyna w piwnicy, „dowcip” kolegów na pożegnanie - dlaczego

Rzecki uznał to za symbol całego życia bohatera - relacje z kobietami, nauka, rola Leona w życiu Wokulskiego, życie na zesłaniu, ambicje po powrocie z zesłania, „zderzenie” ambicji z rzeczywistością w Polsce, praca u Mincla, małżeństwo, jakim był mężem, śmierć żony, ujrzenie panny Izabeli i wpływ na dalsze życie, wojna i powrót z fortuną, próby oficjalnego poznania Izabeli, rola pani Meliton, Mraczewski, wyścigi, kamienica, wyjazd do Paryża - plany a rzeczywistość - pobyt w Paryżu, Suzin, Geist, powrót do Polski, Wąsowska, Ochocki, prezesowa, relacje z panią Stawską, relacje z arystokratami, spółka do handlu ze wschodem, relacje z biedakami - Wysoccy, Marianna, Węgiełek - zaręczyny z Izabelą i zmiany w życiu w związku z zaręczynami, zerwanie zaręczyn, działania po rozstaniu z Izabelą)

4. Czyny i cechy charakteru bohatera wiążące go z romantyzmem.

5. Czyny i cechy charakteru bohatera wiążące go z pozytywizmem.

6. Panna Izabela (środowisko, w jakim się wychowała, tryb życia, sądy na temat własnej warstwy, sądy na temat ludzi pracujących, sądy na temat miłości i małżeństwa, relacje z mężczyznami, warunki stawiane przyszłemu mężowi, posąg Apollina i jego rola, sytuacja materialna i matrymonialna; sądy i wyobrażenia o Wokulskim, jak wg niej Wokulski powinien się wobec niej zachowywać, kiedy dostrzega w nim mężczyznę wartego zainteresowania i małżeństwa, zachowanie Izabeli po zaręczynach z Wokulskim, sytuacja w pociągu, losy Izabeli po zerwanych zaręczynach z Wokulskim)

7. Sytuacja życiowa, majątkowa, stosunek do Wokulskiego i ogólna charakterystyka:

a) Heleny Stawskiej

b) Kazimiery Wąsowskiej

c) baronowej Krzeszowskiej

d) barona Krzeszowskiego

e) Ignacego Rzeckiego

f) Juliana Ochockiego

g) Kazimierza Starskiego

h) Maruszewicza

i) doktora Szumana

j) prezesowej Zastwaskiej

8. Charakterystyka warstw społecznych (przedstawiciele, tryb życia, stosunek do ludzi z innych warstw społecznych)

a) arystokracja

b) mieszczaństwo (z podziałem na narodowość)

c) biedota

9. Idealiści w powieści (kto to jest idealista, których bohaterów powieści można uznać za idealistów i dlaczego; któremu udaje się zrealizować swoje ideały i dlaczego)

10. Paryż i Warszawa w utworze (wygląd danego miasta, jak się żyje mieszkańcom, jak wyglądałoby życie Wokulskiego, gdyby urodził się w Paryżu; ocena obu miast)

11. Małżeństwa w utworze (jak małżonkom udaje się wspólne życie, czy w ogóle się udaje i dlaczego, losy danego małżeństwa na końcu powieści)

a) Wokulski i Małgorzata Mincel

b) Baronostwo Krzeszowscy

c) Ewelina Janocka i baron Dalski

d) Marianna i Węgiełek

12. Jak Bolesław Prus ocenia Polskę i Polaków. Z czego ta ocena wynika.

IV - Młoda Polska

1. ramy chronologiczne w Polsce i na świecie (daty i wydarzenia) i nazwy epoki (skąd się wzięły i co oznaczają); ważne wydarzenia historyczne związane z tą epoką, ważne wynalazki / odkrycia naukowe tego okresu; obraz kobiet w twórczości modernistycznej - jaki jest i dlaczego właśnie taki

2. pojęcia: dekadentyzm, ludomania, impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm
3. filozofia: A. Schopenhauer, F. Nietzsche, H. Bergson (najważniejsze poglądy)
4. Dekadentyzm w twórczości K. Przerwy-Tetmajera (*Koniec wieku XIX, Nie wierzę w nic, Hymn do Nirwany*)
5. Poezja J. Kasłowicza - *Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach* (impresjonizm, symbolizm w utworze, obraz górskiego krajobrazu), *Dies irae* (obraz końca świata i Sądu Ostatecznego, obraz Chrystusa, obraz Boga-Ojca, zarzuty wobec Boga, katastrofizm, ekspresjonizm, prometeizm w utworze)
6. Poezja B. Leśmiana - ludowość i fantastyka w utworach, problematyka *W malinowym chruśniaku, Dusiołek, Dziewczyzna*
7. Poezja Leopolda Staffa - nietzscheanizm w *Kowalu*, dekadentyzm w *Deszczu jesiennym*, klasycyzm w *Przedśpiewie*

V - Wesele - obowiązuje szczegółowa znajomość treści (lektura obowiązkowa)

1. geneza dramatu (Włodzimierz Tetmajer i jego małżeństwo, ślub Lucjana Rydla, Wyspiański na weselu, kim są w rzeczywistości postaci występujące w dramacie)
2. dekoracje i ich rola w utworze (wystrój chaty, co świadczy o wiejskim a co o szlacheckim pochodzeniu mieszkańców, obrazy - dlaczego takie, jak się wiążą z akcją dramatu, dlaczego stoi tam świecznik żydowski, dlaczego wiszą dwa obrazy Maryi; czego symbolem ma być chata wiejska w Bronowicach i co o tym świadczy)
3. obraz chłopów i inteligencji (kto należy do której warstwy społecznej, rozmowy ludzi z różnych warstw i co z nich wynika, cechy charakterystyczne obu warstw na konkretnych przykładach; stosunek do siebie nawzajem; stosunek do małżeństwa Państwa Młodych; rola przeszłości w porozumieniu się obu warstw; dlaczego porozumienie jest niemożliwe - co łączy, co dzieli obie warstwy społeczne; która warstwa i w jakim stopniu odpowiada za problemy w porozumieniu obu stanów)
4. obraz Pana Młodego i Panny Młodej (zachowanie względem siebie, różnice w podejściu do małżeństwa i życia w ogóle; od czego ucieka Pan Młody, co mu się podoba w życiu na wsi, jak postrzega swą wybrankę;)
5. chochoł (czym jest chochoł, jak dochodzi do jego pojawienia się na weselu, z kim rozmawia na samym początku; co wie o tym, kto go przywołał i o czym to może świadczyć; czyje przyjście zapowiada i czym mają być te osoby; jego rola na końcu dramatu - jakie rozkazy wydaje Jaśkowi, jaką muzykę gra i jaki taniec prowadzi; symboliczne znaczenie tej postaci)
6. postaci fantastyczne w dramacie (zjawy, które pokazują się poszczególnym gościom; kto przychodzi do kogo i dlaczego właśnie do tej osoby a nie do innej; kim jest realistyczny/historyczny/legendarny pierwowzór danej zjawy; jakie wydarzenia z historii Polski przywołują te postaci i jaki obraz/ocenę historii prezentują; o czym rozmawia dana zjawy z osobą, którą nawiedza, symboliczne znaczenia poszczególnych scen z duchami; jakie ślady swego pobytu zostawiają duchy i które z nich widzą jeszcze inne osoby w dramacie)
7. przedmioty symboliczne w dramacie i ich znaczenie
8. powstanie przeciwko zaborcom (kto przynosi informacje o powstaniu, jakie rozkazy wydaje i komu, co obiecuje, co przekazuje; w jakim stopniu za nieudane powstanie odpowiadają: Gospodarz, Czepiec, Jasiek, inteligenci, chłopci; o czym może świadczyć fakt, iż Wernyhora z Archaniołem nie pojawili się jednak w Bronowicach; co się dzieje z weselnikami w Bronowicach, symboliczne znaczenie ostatniej sceny dramatu)

VI - Jądro ciemności

- znajomość treści
- charakterystyka Marlowa jako narratora i bohatera utworu
- co inni mówią na temat Kurtza?

- charakterystyka Kurtza (co robił w Europie, raport dla Towarzystwa Tępienia Dzikich Obyczajów
- o czym on świadczy, o czym świadczy dopisek w raporcie; jak wygląda siedziba Kurtza, obrzędy na cześć Kurtza, czym zdobył posłuch tubylców, zachowanie tubylców wobec niego, jego stosunek do kości słoniowej, jego stosunek do innych ludzi, czy chce wrócić do Europy, śmierć Kurtza i znaczenie jego ostatnich słów)
- dlaczego Marlow okłamuje narzeczoną Kurtza i czy postąpił właściwie
- obraz kolonizacji (miejsca, które widzi Marlow w Afryce; zachowania białych w Afryce na konkretnych przykładach; obraz tubylców, ich zachowania, ich tragedia - na konkretnych przykładach; obraz Afryki i jej przyrody, jak czuje się tam Europejczyk; misja cywilizacyjna białych a rzeczywistość; ocena kolonizacji)
- problematyka moralna utworu - skąd się bierze zło w człowieku? dlaczego cywilizowany Europejczyk, który w Europie nigdy nie złamał prawa w Afryce staje się bestią i pozwala sobie na czyny, których nigdy nie popełniłby w Europie?)
- interpretacja tytułu

VII - Echa Leśne

- znajomość treści
- budowa utworu - opowieść w opowieści (o czym jest pierwsza, o czym jest druga, co je łączy)
- tło historyczne utworu
- na czym polega tragizm obu bohaterów (generała Rozłuckiego i jego bratanka - jakie wartości są najważniejsze dla każdego z nich, dlaczego te wartości znalazły się w konflikcie, czy tę sytuację dałoby się rozwiązać w inny sposób)
- wymowa moralna utworu